

Szlaki nadziei. Odyseja wolności

<https://szlakinadziei.ipn.gov.pl/sn/kalendarium-historyczne/90397,Kalendarium-historyczne.html>
2022-11-27, 17:04

Kalendarium historyczne

1939

1939-09-01

Atak hitlerowskich Niemiec na Polskę.

1939-09-03

Wypowiedzenie Niemcom wojny przez Francję i Wielką Brytanię.

1939-03-09

Podpisanie polsko-francuskiej umowy w sprawie utworzenia dywizji polskiej we Francji

1939-09-12

Konferencja w Abbeville francusko-brytyjskiej Najwyższej Rady Wojennej z udziałem premierów Edouarda Daladiera i Neville'a Chamberlaina (decyzja o nieudzieleniu wsparcia wojskowego Polsce).

1939-09-16

Internowany w Tallinie ORP Orzeł ucieka do Wielkiej Brytanii

1939-09-17

Atak Związku Sowieckiego na Polskę. Rząd polski i oddziały Wojska Polskiego rozpoczynają ewakuację do Rumunii.

1939-09-22

Wspólna defilada oddziałów Armii Czerwonej i Wehrmachtu w Brześciu Litewskim nad Bugiem.

1939-09-28

Hitlerowskie Niemcy i Związek Sowiecki wytyczyły wspólną granicę przebiegającą przez terytorium Polski i podpisały układ o granicach i przyjaźni.

1939-09-30

Powstanie rządu Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie we Francji. Funkcję premiera i Naczelnego Wodza objął gen. Władysław Sikorski. Prezydentem RP

na uchodźstwie został Władysław Raczkiewicz. Po inwazji Hitlera na Francję rząd przeniósł się do Wlk. Brytanii w czerwcu 1940 r.

1939-11.01-02

Dekrety Rady Najwyższej ZSRS o przyłączeniu tzw. Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi (wschodnich ziem polskich zajętych przez Armię Czerwoną po 17 września) do ZSRS.

1939-11-11

We Francji rozpoczęto formowanie 2 Dywizji Piechoty

1939-11-18

Podpisanie w Londynie polsko-brytyjskiej umowy, na mocy której Oddział Polskiej Marynarki Wojennej w Wielkiej Brytanii podporządkowano pod względem operacyjnym Admiralicji Brytyjskiej.

1939-12-05

Rada Komisarzy Ludowych ZSRS przyjęła uchwałę, która zlecała NKWD przeprowadzenie wysiedlenia polskiej ludności z terenów Zachodniej Białorusi i Zachodniej Ukrainy.

1940

1940-01-04

Podpisanie polsko-francuskiej umowy w sprawie tworzenia Wojska Polskiego

1940-01-15

Powstaje Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich

1940-03-05

Biuro Polityczne KC WKP(b) podjęło uchwałę o rozstrzelaniu polskich jeńców wojennych przebywających w sowieckich obozach w Kozielsku, Starobielsku i Ostaszkowie oraz polskich więźniów przetrzymywanych przez NKWD na obszarze przedwojennych wschodnich województw Rzeczypospolitej. W wyniku tej decyzji zgładzono około 22 tys. obywateli polskich.

1940-03-10

Pierwsza deportacja 140 tys. Polaków z ziem włączonych do ZSRS na Syberię

1940-03-27

Pierwszy polski oddział lotniczy we Francji, tzw. Eskadra Montpellier, osiąga gotowość bojową

1940-04.12-13

Druga deportacja 61 tys. Polaków z ziem włączonych do ZSRS na Syberię

1940-05-08

Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich bierze udział w walkach o Narvik

1940-06-16

Odezwa radiowa premiera i i Naczelnego Wodza gen. Sikorskiego do żołnierzy, by ewakuowali się Francji do Wielkiej Brytanii

1940-06-28

Rozkaz sformowania pierwszego Polskiego Dywizjonu Bombowego nr 300 w Wielkiej Brytanii

1940-06-29

Trzecia deportacja 80 tys. Polaków z ziem włączonych do ZSRS na Syberię

1940-07-13

W Biggar utworzono 1 Brygadę Strzelców pod dowództwem gen. Gustawa Paszkiewicza, w Douglas powstała 2 Brygada Strzelców dowodzona przez gen. Rudolfa Dreszera

1941

1941-06-20

Czwarta deportacja 90 tys. Polaków z ziem włączonych do ZSRS na Syberię

1941-06-22

Atak hitlerowskich Niemiec i ich sojuszników na ZSRS rozpoczynający realizację planu „Barbarossa”.

1941-07-30

Premier rządu RP na uchodźstwie gen. Władysław Sikorski i ambasador ZSRS w Londynie Iwan Majski podpisali między państwowe porozumienie pomiędzy Polską a Związkiem Sowieckim. Ponadto rząd ZSRS zagwarantował "amnestię" dla obywateli polskich: więźniów politycznych i zesłańców pozbawionych wolności na terenie ZSRS w więzieniach i obozach Gułagu. Wskutek tego uzyskano warunki prawne do zwolnienia polskich więźniów i stworzenia na ich bazie Polskich Sił Zbrojnych w ZSRS.

1941-08-04

Władysław Anders został zwolniony z więzienia moskiewskiego, w którym przebywał od lutego 1940 r. (Od grudnia 1939 r. przebywał w więzieniu we Lwowie, po aresztowaniu przez NKWD.)

1941-08-10

Władysław Anders został awansowany do stopnia generała dywizji i mianowany dowódcą Armii Polskiej w Związku Sowieckim.

1941-08-12

Prezydium Rady Najwyższej ZSRS ogłosiło dekret o udzieleniu amnestii wszystkim obywatelom polskim pozbawionym wolności na terytorium sowieckim.

1941-08-21

Samodzielna Brygada Strzelców Karpackich bierze udział w walkach w obronie Tobruku

1941-08-22

Władysław Anders wydał pierwszy rozkaz o formowaniu polskich sił zbrojnych oraz apel do obywateli polskich o wstępowanie do wojska. W istniejących obozach NKWD dla jeńców polskich od 23 sierpnia 1941 roku rozpoczęły pracę komisje rekrutacyjne i do 12 września zaakceptowały one 24 828 jeńców wojennych i internowanych. Łącznie wcielono do Armii 25 115 osób, w tym 960 oficerów.

1941-08-27

W gmachu polskiej ambasady w Moskwie odbyła się odprawa oficerów powołanych do pracy w dowództwie armii.

1941.IX

Utworzenie Pomocniczej Służby Kobiet - polskiej kobiecej pomocniczej formacji wojskowej.

1941.IX-XI

Przygotowanie siedziby dowództwa i sztabu formującej się w ZSRS Armii Polskiej w Buzułuku. Formowanie jednostek rozpoczęto we wrześniu w Buzułuku, Tatiszczewie koło Saratowa oraz w Tockoje na linii kolejowej Kujbyszew, w Czkałowie.

1941.IX-XI

Formowanie 5 Wileńskiej Dywizji Piechoty w Tatiszczewie. 22 września 1941 r. dywizja osiągnęła stan organizacyjny, który umożliwił jej rozpoczęcie szkolenia bojowego. 15 października stan osobowy dywizji wynosił: 475 oficerów i 8617 szeregowców.

1941.IX-XI

Formowanie 6 Lwowskiej Dywizji Piechoty w Tockoje. W połowie października 6 dywizja piechoty liczyła: 393 oficerów, 11 344 podoficerów i szeregowców oraz 69 kobiet.

1941-10-20

Wydany został rozkaz organizacyjny o formowaniu 7 Dywizji Piechoty w Kermine. 5 stycznia 1942 Dywizja liczyła 663 oficerów i 13 386 podoficerów i szeregowych.

1941-09-06

Polsko-sowiecko uzgodnienia w sprawie podniesienie stanu Armii Polskiej w ZSRS do 44 tys.

1941-12.03-04

Rozmowy na Kremlu między Józefem Stalinem a gen. Władysławem Sikorskim, z udziałem gen. Władysławem Andersa. Podpisanie polsko-sowieckiej deklaracji o współpracy, przewidującej m.in. formowanie na terenie ZSRS siedmiu dywizji Armii Polskiej.

1942

1942.I-II

Przeniesienie ośrodków formowania Armii Polskiej w ZSRS na południe, głównie do Uzbekistanu.

1942.I-II

Sprzeciw gen. Andersa wobec propozycji sowieckiej skierowania 5 Wileńskiej Dywizji Piechoty na front (obawa przed zdziesiątkowaniem dywizji).

1942-02-25

Rozpoczęto organizowanie 1 Dywizji Pancерnej pod dowództwem gen. Stanisława Maczka

1942-03-19

Wydanie przez gen. Władysława Andersa rozkazu o rozpoczęciu ewakuacji części jednostek Wojska Polskiego i towarzyszących mu osób cywilnych ZSRS do Iranu.

1942-03.24-04.05

Pierwsza ewakuacja 44 tys. polskich żołnierzy i cywilów z Azji Środkowej do Iranu.

1942-04-15

Przybycie do Bombaju grupy ponad 170 sierot i ich opiekunów wywiezionych do ZSRS.

1942-04-15

Do Bandry w Indiach przybywa transport polskich dzieci

1942.VIII

Druga ewakuacja wojska i ludności cywilnej do Iranu (ok. 45 tys. żołnierzy i ok. 25 tys. osób cywilnych).

1942-09-27

Przybycie pierwszego transportu uchodźców do afrykańskiego portu Tanga w Tanganice (Tanzania).

1942.IX-X

Przemieszczenie wojsk ewakuowanych z ZSRS do Iraku. Sztab Armii ulokowano w Qizil Ribat (na północny wschód od Bagdadu). Reorganizacja oddziałów.

1943

1943-04-13

Ogłoszenie przez Niemców informacji o odkryciu w Katyniu grobów polskich oficerów zamordowanych przez NKWD 1940 r.

1943-04-25

Zerwanie przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z Polską.

1943-05.26-07.03

Wizyta gen. Sikorskiego na Bliskim i Środkowym Wschodzie. Decyzja o nowej organizacji Armii Polskiej na Wschodzie.

1943-07-04

Katastrofa lotnicza w Gibraltarze, podczas której zginął Naczelny Wódz i premier rządu polskiego gen. Władysław Sikorski. Nowym premierem Rządu RP na uchodźstwie został Stanisław Mikołajczyk.

1943-07-21

Rozkazem Naczelnego Wodza gen. Władysława Sikorskiego z jednostek Armii Polskiej na Wschodzie utworzony został 2 Korpus Polski, którego dowództwo objął gen. Władysław Anders.

1943.VIII

Przemieszczenie 2 Korpusu do Palestyny.

1943-11-25

Naczelny Wódz gen. broni Kazimierz Sosnkowski wydał "Wytyczne organizacyjne dla Armii Polskiej na Wschodzie". Armia Polska na Wschodzie została podzielona na trzy rzuty. Rzut pierwszy tworzył 2 Korpus Polski wraz z Bazą Armii Polskiej na Wschodzie. Rzut drugi tworzył sztab armii i jednostki, które nie weszły w skład 2 Korpusu Polskiego. Trzeci rzut stanowiły jednostki armii pozostające na terenie Palestyny, Syrii i Iranu.

1943-11.28-12.01

Konferencja Wielkiej Trójki w Teheranie.

1943.XI - 1944.I

Inspekcja Naczelnego Wodza gen. Kazimierza Sosnkowskiego w oddziałach polskich w Palestynie. Przegrupowanie 2 Korpusu do Egiptu do rejonu Qassassin (okolice Aleksandrii i Port Saidu). 2 Korpus liczył wówczas ponad 52 tysiące żołnierzy.

1943.XII - 1944.IV

Transporty 2 Korpusu z Egiptu do Włoch, gdzie jego jednostki weszły w skład brytyjskiej 8 Armii. Udział oddziałów w działaniach obronnych nad rzeką Sangrio.

1944

1944-05-12

Pierwsze natarcie 2 Korpusu Polskiego na Monte Cassino.

1944-05.17-18

Drugie natarcie 2 Korpusu Polskiego i zdobycie Monte Cassino.

1944-06-20

Audiencja gen. Andersa u papieża Piusa XII.

1944-07-18

Działania pościgowe i zdobycie Ankony (miasta i portu nad Adriatykiem) przez Oddziały 3 Dywizji Strzelców Karpackich.

1944-07-21

w Moskwie powstaje na polecenie Józefa Stalina Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego.

1944-07-27

PKWN podpisuje z ZSRS w Moskwie porozumienia o przebiegu granicy polsko-sowieckiej. Ustalono, że wschodnia granica Polski będzie przebiegać wzdłuż tzw. Linii Curzona.

1944.VIII-IX

Walki 2 Korpusu o przełamanie "Linii Gotów".

1944-09-06

3 Brygada Strzelców zdobyła Ypres

1944.X - 1945.I

Działania bojowe 2 Korpusu Polskiego w górach Apeninu Emiliańskiego.

1944-10-29

1 Dywizja Pancerna Maczka wyzwoliła Brekę

1944-11-01

Przybycie z Iranu do stolicy Nowej Zelandii ponad 800-osobowej grupy polskich dzieci.

1944-11-29

Po dymisji Mikołajczyka 24 listopada nowym premierem rządu RP na uchodźstwie został Tomasz Arciszewski.

1945

1945-02.04-11

Konferencja Wielkiej Trójki w Jałcie.

1945-04-21

Zdobycie Bolonii przez 2 Korpus Polski. Bitwa o Bolonię była ostatnią operacją 2 Korpusu Polskiego we Włoszech oraz jego ostatnią bitwą w II wojnie światowej.

1945-05-05

Twierdza Wilhelmshaven kapitułuje przed oddziałami 1 Polskiej Dywizji Pancernej

1945-05-08

Kapitulacja hitlerowskich Niemiec i zakończenie działań wojennych w Europie. Dowodzony przez gen. W. Andersa 2. Korpus Polski pozostał czasowo we Włoszech.

1945-07-05

Mocarstwa zachodnie uznają Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej za legalną polską władzę.

1945-07.17-08.02

Konferencja Wielkiej Trójki w Poczdamie.

1945-09-01

Uroczyste otwarcie polskiego cmentarza wojennego pod Monte Cassino według projektu architektów Hryniewicza i Skolimowskiego. Spoczywa na nim 1051 poległych żołnierzy Rzeczypospolitej wszystkich narodowości (Polaków, Białorusinów, Ukraińców i Żydów) wyprowadzonych przez gen. Władysława Andersa z "niehumanitarnej ziemi".

1945-09-02

Kapitulacja Japonii, zakończenie II wojny światowej.

1946

1946.VIII-IX

Utworzenie Polskiego Korpusu Przesposobienia i Rozmieszczenia (PKPiR) - organizacji dla żołnierzy demobilizowanych Polskich Sił Zbrojnych

1947

1947-07-10

Symboliczne zakończenie działalności PSZ, przekazanie szandarów do Instytutu Polskiego im. gen. Sikorskiego w Londynie